

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoCsp/19/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2219202794
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2219202794.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu: JUDr. Peter Duman a členiek: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Gabriela Brišková v sporovej veci žalobcu: AKROPOLIS invest, s.r.o., IČO: 36 775 525, Mostná 13, Nitra, zast.: AKMB, s.r.o., IČO: 52 360 458, Štefánikova 9, Nitra, proti žalovanému: A. A., nar. XX.XX.XXXX, B. XXX, za účasti intervenienta: C. D., nar. XX.XX.XXXX, E. XXXX/XX, A. F., zast.: Advokátska kancelária Legal Cases s.r.o., IČO: 36 720 097, Alžbetínske námestie 328, Dunajská Streda, o určenie existencie záložného práva k nehnuteľnosti, na odvolanie intervenienta proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 03.12.2020, č. k. 5Csp/67/2019-298, takto

rozhodol:

Odvolanie intervenienta na strane žalovaného sa odmieta.

Napadnutý rozsudok sa v časti výrokov I až III zrušuje a vec sa v tomto rozsahu vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol (výrok I), žalovanému priznal nárok na náhradu 100 % trov konania (výrok II), vyslovil, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku v samostatnom konaní (výrok III) a zrušil uznesenie Okresného súdu Dunajská Streda z 23.07.2019, č. k. 5Csp/67/2019-100 o nariadenom neodkladnom opatrení (výrok IV).

Z napadnutého rozsudku je vyplýva, že vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zisti, že na základe zmluvy o bezúčelovom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo č.123301104SU, uzavretej dňa 30.11.2004 medzi OTP Banka Slovensko, a.s., IČO: 31 318 916, sídlo: Štúrova 5, 813 54 Bratislava, ako pôvodným veriteľom a pôvodným žalovaným 1 (teraz intervenientom) ako dlžníkom poskytol pôvodný veriteľ dlžníkovi spotrebný úver vo výške 9.958,18 €. Na zabezpečenie úveru bolo zriadené záložné právo označené v petite žaloby. Dlžník si neplnil svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere voči pôvodnému veriteľovi riadne a včas. V zmysle čl. VI bod. 2. písm. e) zmluvy o bezúčelovom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo mohla banka pri podstatnom porušení zmluvných povinností vyhlásiť úver za predčasne splatný vrátane úrokov a poplatkov. Žiaden doklad osvedčujúci dodržanie zákonného postupu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru zo strany postupcu nebol predložený. Pôvodný veriteľ zmluvou o postúpení pohľadávky z 22.09.2010 postúpil pohľadávku voči dlžníkovi spoločnosti Debt Collector, s.r.o., IČO: 36 748 919, Mostná 72, 949 01 Nitra, ktorá ju následne zmluvou o postúpení pohľadávky z 23.09.2010 postúpila na žalobcu. Medzičasom záložný veriteľ začal s výkonom záložného práva predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe, ktorá sa aj uskutočnila. Dlžník následne podal žalobu o platnosť dražby, ktorej Okresný súd Dunajská Streda vyhovel rozsudkom z 15.01.2015, sp. zn. 7C/405/2010, potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo 07.03.2017, sp. zn. 26Co/672/2015, a právoplatným 16.05.2017. Okresný úrad, katastrálny odbor pod číslom konania Z-5479/17 obnovil vlastnícke právo dlžníka k zálohu. Záložné právo ani ostatné záložné práva v poradí a na nenadväzujúce poznámky však

neobnovil a namiesto toho v konaní X-19/2019 odkázal žalobcu na súd s cieľom vyriešiť podľa neho spornú otázku existencie záložného práva.

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka platného v rozhodnom čase (ďalej len „OZ“), § 39 a § 526 ods. 1 OZ a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej len „ZoB“) a uviedol, že účinnosť prejavu vôle voči neprítomnej osobe nastáva od okamihu, keď jej dôjde. Podľa názoru súdnej praxe a v súlade s teoretickými poznatkami prejav vôle je voči neprítomnej osobe účinný od okamihu, keď sa dostane do sféry jej dispozície. Situácia sa posudzuje objektívne a ak sa preukáže, že adresát mal možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle, dochádza k pôsobeniu tohto jednostranného právneho úkonu voči adresátovi bez ohľadu na to, či sa s ním adresát skutočne oboznámil. To znamená, že od okamihu, keď mal adresát možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle, začína plynúť napríklad lehota na prijatie návrhu, v nadväznosti na to môže dôjsť k zániku návrhu, a to aj v prípade, keď sa adresát vôbec neoboznámil s obsahom prejavu vôle. Pokiaľ nebola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru, v súlade s ust. § 53 ods. 8 OZ platného v rozhodnom čase, nie je možné urobiť záver o tom, že by úver bol splatný. V dôsledku toho nedošlo k „zosplateniu“ pohľadávky pred jej postúpením bankou na postupníka Debt Collector s.r.o. a nemohlo byť platne postúpené ani na žalobcu. Poukázal na § 92 ods. 8 ZoB, na dôvodovú správu k tomuto ustanoveniu, ako aj rozhodovaciu činnosť krajských súdov. Pokiaľ Všeobecná úverová banka a.s. [správne OTP Banka Slovensko, a.s. – pozn. odvolacieho súdu] postúpila zmluvou z 22.09.2010 predmetnú pohľadávku z úveru v celom rozsahu na právneho predchodcu žalobcu, postupovala v rozpore s § 92 ods. 8 ZoB, keďže ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatný celý úver, banka nebola oprávnená postúpiť svoju pohľadávku z úveru vrátane úrokov z neho v celosti inému subjektu. Zmluva o postúpení pohľadávok z 22.09.2010, ako aj zmluva o postúpení pohľadávok z 23.09.2010 sú preto neplatnými právnymi úkonmi v zmysle § 39 OZ. Preto v súlade so zásadou, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má, pre nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu v tomto konaní súd prvej inštancie žalobu zamietol.

Žalobca sa voči rozsudku v časti výrokov I až III odvolal z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a domáhal sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie. Namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď z dôvodu nepreukázania upovedomenia dlžníka o postúpení pohľadávky žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie zamietol. Žalobca totiž so žalobou predložil aj obe zmluvy o postúpení pohľadávok, ktoré boli spolu so žalobou dlžníkovi doručené. Dňom doručenia žaloby s prílohami dlžníkovi bolo postúpenie dlžníkovi s istotou preukázané a notifikačná povinnosť splnená. Procesná aktívna legitímácia v konaní tak bola preukázaná zmluvami o postúpení pohľadávky. Žalobca odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 09.10.2013, sp. zn. 1MCdo/11/2012, z ktorého vyplýva, že v prípade nesplnenia notifikačnej povinnosti pred podaním žaloby môže byť tento nedostatok zhojený doručením žaloby spolu so zmluvou o postúpení dlžníkovi. Tým sa dlžníkovi preukáže postúpenie a nastane účinnosť postúpenia pohľadávky voči nemu. Napriek absencii oznámenia o postúpení pohľadávky dlžníkovi je tak v tomto prípade žalobca aktívne vecne legitimovaný. Svoje tvrdenie žalobca odvodzuje aj z rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach z 13.02.2020, sp. zn. 2Cob/14/2020 a z 22.03.2017, sp. zn. 11Co/390/2015. Z priloženého spisu vedeného v konaní o neplatnosť dražby vyplýva, že dlžníkovi boli obe postúpenia od postupcov oznámené. Navyše už v rámci konania o neplatnosť dražby boli dlžníkovi doručené aj zmluvy o postúpení pohľadávky. Aj keby súd prvej inštancie nemal za preukázané splnenie notifikačnej povinnosti postupcov, postúpenie bolo dlžníkovi v rámci konania o neplatnosť dražby preukázané zmluvami o postúpení. Následne mu bolo postúpenie preukázané zmluvami o postúpení aj v rámci tohto konania. Niet teda pochyb, že účinky postúpenia voči dlžníkovi nastali a ten si bol a je vedomý, kto je jeho veriteľom a komu má plniť. Keďže postúpenie pohľadávky bolo dlžníkovi oznámené, prvoinštančný súd mal akceptovať aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu bez skúmania platnosti zmlúv o postúpení pohľadávky. Keďže súd prvej inštancie platnosť zmlúv o postúpení preskúmaval, vec nesprávne právne posúdil. Rozsudok je tak rozhodnutím nezákonným a trpí vadou v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP, pretože je založený na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalobca ďalej namietal, že súd prvej inštancie na podklade vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam o tom, že nebolo preukázané splnenie postupu pred vyhlásením úveru za predčasne splatný v zmysle § 53 ods. 8 OZ. Rozsudok tak trpí vadou v zmysle § 365 ods. 1 písm. f)

CSP. Splnenie tohto postupu vyplýva zo spisu vedeného v konaní o neplatnosť dražby, ktorý mal súd prvej inštancie pripojený k spisu vedenému v tomto konaní. Dodržanie zákonného postupu v zmysle § 53 ods. 9 OZ (vtedajší § 53 ods. 8 OZ) tak bolo preukázané. Žalobca sa domnieva, že by mohlo ísť aj o inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 365 ods. 1 písm. d) CSP, pretože súd prvej inštancie zistil skutkový stav neúplne, keď prehliadol dôkaz v priloženom spise vedenom v konaní o neplatnosť dražby (t. j. právnu skutočnosť už preukázanú). Pôvodný veriteľ bol oprávnený pohľadávku v zmysle § 565 OZ „zosplatniť“, keďže bol na to oprávnený zmluvou o úvere, konkrétne jej čl. VII ods. 2 písm. e) v spojení s čl. VII ods. 1 písm. a). Pred „zosplatnením“ pohľadávky bol dodržaný formálny postup v zmysle vtedy platného § 53 ods. 8 OZ. Dlužník bol v omeškaní viac ako tri mesiace, a preto bol výzvou banky ako pôvodného veriteľa zrejme z 01.06.2009 s názvom „výzva na zaplatenie Vášho záväzku po lehote splatnosti“ doručenou dlžníkovi dňa 10.06.2009 vyzvaný na uhradenie celej dlžnej časti spolu s upozornením, že ak ju dlžník neuhradí, vyhlási banka ako pôvodný veriteľ úver za predčasne splatný. Dlužník nič zo svojho dlhu splatného ku dňu doručenia výzvy nezaplatil, a to ani ku dňu 09.09.2009, teda po skoro viac ako troch mesiacoch od doručenia výzvy dlžníkovi. Podmienky „zosplatnenia“, a to „zosplatnenie“ až po troch mesiacoch od omeškania so zaplatením splátky a až po 15 dňoch od doručenia výzvy na zaplatenie splatného dlhu s upozornením, že inak bude úver „zosplatnený“, boli teda splnené a postup v zmysle § 53 ods. 8 OZ dodržaný. Z vyššie uvedeného vyplýva aj naplnenie podmienok v zmysle § 92 ods. 8 ZoB, keďže napriek písomnej výzve doručenej dlžníkovi dňa 10.06.2009, či písomnej výzve so „zosplatnením“ doručenej dlžníkovi dňa 14.06.2009 bol dlžník ku dňu postúpenia pohľadávky na spoločnosť Debt Collector, s.r.o. dňa 22.09.2010 nepretržite dlhšie ako 90 dní v omeškaní so splatením časti svojho záväzku. Zmluvy o postúpení sú tak platnými právnymi úkonmi a žalobca je nepochybné aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby.

Intervenient na strane žalovaného sa voči rozsudku odvolal z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP a domáhal sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a priznal mu náhradu trov konania v postavení žalovaného a tiež v postavení intervenienta v rozsahu 100 %. V súdnom konaní vystupoval intervenient v dvoch procesných postaveniach. Na začiatku súdneho konania bol žalovanou stranou (žalovaným 1) a neskôr vystupoval ako intervenient. Intervenient na strane žalovaného vystupoval v konaní ako žalovaná strana, v ktorom konaní vykonával konkrétne úkony, zúčastňoval sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu pojednávania a predkladal písomné vyjadrenie k žalobe. Až v priebehu konania zobral žalobca voči žalovanému 1 žalobu späť. Z tohto dôvodu žalovaný 1, keďže mal právny záujem na rozhodnutí v uvedenej veci, vstúpil do konania ako intervenient na strane žalovaného a aj v tomto procesnom postavení uskutočňoval procesné úkony. Vzhľadom na úspech žalovanej strany v konaní, či už v procesnom postavení žalovaného 1 a neskôr v procesnom postavení intervenienta na strane žalovaného, prislúcha mu náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu intervenienta uviedol, že odvolanie treba odmietnuť ako podané neoprávneným subjektom. Zároveň uvádza, že predmetné odvolanie je tiež podané aj na základe nesprávneho právneho posúdenia. Náhrada trov konania totiž náleží strane, a nie intervenientovi, pričom v časti konania, kde intervenient bol stranou predmetného konania, mu náhrada trov konania priznaná bola. Alternatívne navrhol, aby bolo podané odvolanie zamietnuté ako nedôvodné (keďže čiastočná náhrada trov konania už priznaná bola a zároveň intervenientovi náhrada trov konania neprináleží). Žiada tiež priznať náhradu trov konania v časti odvolania intervenienta.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) skôr, ako pristúpil k meritórnemu preskúmaniu veci, zistil, že odvolanie intervenienta nepodala oprávnená osoba, v dôsledku čoho je nevyhnutné ho odmietnuť.

Aby sa mohol odvolací súd s odvolaním meritórne zaoberať, musí ho podať oprávnený subjekt. Odvolanie môže podať v zásade len strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 355 ods. 2 a § 359 CSP). Odvolanie môže podať aj intervenient, ale buď musí so stranou tvoriť nerozlučné spoločenstvo (§ 360 ods. 1 CSP), alebo sa vyžaduje súhlas strany s podaním odvolania (§ 360 ods. 2 CSP).

Pokiaľ ide o prvý prípad, nerozlučné spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný (§ 77 ods. 1 CSP). To, že medzi subjektmi vystupujúcimi na jednej strane ide o nerozlučné spoločenstvo, musí vyplývať z hmotného práva. Tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi, ide o nerozlučné spoločenstvo (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29.01.2019, sp. zn. 5 Cdo 1/2018).

Žalobca sa žalobou domáhal určenia existencie záložného práva, ktoré zaťažuje nehnuteľnosť vo vlastníctve žalovaného na účely zabezpečenia pohľadávky žalobcu ako právneho nástupcu pôvodného veriteľa. Intervenient je síce dlžníkom zabezpečenej pohľadávky, no žalobcom tvrdené záložné právo je vecnoprávneho charakteru, a preto zaväzuje aktuálneho vlastníka zálohu, ktorým je žalovaný. Inak povedané, tvrdené záložné právo nepredstavuje spoločné právo, ktoré by medzi žalovaným a intervenientom zakladalo vzťah, z ktorého by boli spoločne a nerozdielne zaviazaní. Hmotné právo teda nevyžaduje, aby intervenient, ktorý nie je vlastníkom zálohu, vystupoval spolu so žalovaným ako jej vlastníkom na tej istej strane sporu (v tomto prípade na strane žalovaného). Medzi žalobcom a intervenientom preto nejde v prejednávanej veci o nerozlučné spoločenstvo.

Je teda zrejmé, že nie sú splnené podmienky stanovené § 360 ods. 1 CSP na to, aby bolo možné uzavrieť, že intervenient má právo podať odvolanie podľa tohto ustanovenia.

Pokiaľ ide o druhý prípad, zákon síce nevyžaduje, aby išlo o nerozlučné spoločenstvo, ale je nevyhnutné, aby intervenient získal súhlas strany s odvolaním. Pretože žalovaný s odvolaním nesúhlasil, oprávnenie intervenienta podať odvolanie nemožno vyvodiť ani z § 360 ods. 2 CSP.

Keďže intervenientovi nesvedčí právo podať odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd jeho odvolanie odmietol [§ 386 písm. b) CSP] ako podané neoprávnenou osobou (výrok I).

Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Vzhľadom na rozsah odvolania, ktoré sa podľa jeho úvodu a odôvodnenia týkalo len výrokov I až III napadnutého rozsudku, úlohou odvolacieho súdu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne postupoval, keď dospel k záveru, že pohľadávka nebola „zosplatnená“ a že žalobca nepreukázal svoje postavenie veriteľa uplatnenej pohľadávky, teda svoju aktívnu legitimáciu, a na základe toho (a ďalších okolností) žalobu zamietol.

Súd prvej inštancie žalobu zamietol v podstate z dôvodu, že žalobou uplatnená pohľadávka bola na žalobcu postúpená podľa § 39 OZ neplatne, pretože neboli splnené podmienky stanovené v § 53 ods. 8 OZ a následne § 92 ods. 8 ZoB. Pretože žalobca namieta o. i. existenciu tzv. inej vady v konaní [§ 365 ods. 1 písm. d) CSP] v podobe nedostatkov v dokazovaní, pre preskúmanie postupu súdu prvej inštancie a napadnutého rozsudku je podstatné, čo sa rozumie inou vadou v konaní a o ktoré skutkové zistenie sa právny záver prvoinštančného súdu opiera.

Literatúra i doktrína sa zhodujú v tom, že „inou vadou konania“ uvedenou v § 365 ods. 1 písm. d) CSP sa rozumie error in procedendo – porušenie ustanovenia zákona upravujúceho konanie od začiatku až do skončenia. Ako príklady sa uvádzajú nezisťovanie skutočností podstatných pre rozhodnutie, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazov, nesprávne meritórne rozhodnutie namiesto odmietnutia alebo zastavenia konania (pozri BAJÁNKOVÁ, J. In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., a kol. Občiansky súdny

poriadok. Komentár. Praha : C. H. BECK, 2011, s. 687), nesprávne vyhodnotenie určitej skutočnosti ako nespornej, prípadne všeobecne známej, a na to nadväzujúce nevykonanie navrhnutého dôkazu (v tomto smere napríklad Slovenský najvyšší súd, uznesenie sp. zn. Rv 109/41 z 21. novembra 1941, Úradná zberka rozhodnutí v občianskych veciach č. 558/1941) alebo nedostatok predpísaných poučení (porov. DRÁPAL, L., BUREŠ, J., a kol. Občianský soudní řád. II. díl. Komentář. Praha : C. H. BECK, 2009, s. 1918 až 1919).

Pokiaľ ide o dotknutý skutkový záver súdu prvej inštancie, odôvodnenie napadnutého rozsudku v tomto smere neposkytuje jednoznačnú odpoveď. Kým totiž súd prvej inštancie v odseku 23 napadnutého rozsudku konštatuje, že „z predložených listinných dôkazov v konaní pod sp. zn. 7C/405/2010 z originálu spisu postupcu OTP Banka Slovensko a.s., banka len prípisom dňa 09.09.2009 mala oznámiť dlžníčke vyhlásenie úveru za predčasne splatný a súčasne aj začatie výkonu záložného práva, v ktorej výzve špecifikovala banka výšku pohľadávky“, vzápätí uzaviera, že „dodržanie zákonného postupu v zmysle § 53 ods. 9 [OZ] žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil“. Podobne to je aj v odseku 30 napadnutého rozsudku, kde súd prvej inštancie uviedol, že „v zmysle čl. VI bod. 2. písm. e) zmluvy o bezúčelovom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečené nehnuteľnosťou mohla banka pri podstatnom porušení zmluvných povinností vyhlásiť úver za predčasne splatný vrátane úrokov a poplatkov. Banka, tak mohla urobiť až po predchádzajúcej výzve. Uvedená skutočnosť je zrejmá z toho, že žiaden doklad osvedčujúci dodržanie zákonného postupu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru zo strany postupcu nebol predložený.“ Z týchto odsekov nie je jasné, v ktorých skutkových zisteniach videl prvoinštančný súd nedostatky, ktoré mali znamenať nedodržanie postupu podľa § 53 ods. 8 OZ a aký doklad mu chýbal na to, aby považoval daný postup za dodržaný. Ak by tým dokladom mala byť predchádzajúca výzva, s ktorou počíta § 53 ods. 8 OZ, bolo by konštatovanie o tom, že táto chýba, v rozpore s tvrdením žalobcu, že bola súčasťou spisu so sp. zn. 7C/405/2010, ktorého obsah mal byť predmetom dokazovania súdom prvej inštancie.

V zápisnici z pojednávania z 03.12.2020 (č. I. 296) súd prvej inštancie poznamenal, že vykonal dokazovanie oboznámením obsahu „spisu“ so sp. zn. 7C/405/2010.

Hoci je odvolaciemu súdu známe, že v súdnej praxi najmä v rámci prvoinštančného konania sa pomerne často vyskytujú prípady, keď súdy vykonávajú dokazovanie „obsahom súdneho spisu“, treba zdôrazniť, že Civilný sporový poriadok takýto postup nepozná. Je sice pravda, že za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov (§ 187 ods. 1 CSP), ktorých výpočet v § 187 ods. 2 CSP nie je konečný, predsa len súdny spis nemožno považovať za samostatný dôkazný prostriedok. Súdny spis totiž zahŕňa viaceré z dôkazných prostriedkov spomenutých v citovanom ustanovení, najmä listiny, či znalecké posudky. Pre tieto dôkazné prostriedky je predpísaný určitý spôsob ich vykonania (§ 204, § 208 CSP), čo vylučuje, aby sa dokazovanie „obsahom súdneho spisu“ vykonalo inak. Pretože najväčšiu časť súdneho spisu tvoria listiny, z hľadiska prejednávanej veci je podstatný postup určený v ustanovení § 204 CSP, ktoré vyžaduje prečítanie listiny alebo oznámenie jej obsahu (ibaže ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené). Nie je preto správne oboznamovať „obsah spisu“, pretože jednak spis nie je jedna listina, ale ho tvorí niekoľko listín, a jednak nie každá listina v spise je listinný dôkaz. Požiadavka na vykonávanie dokazovania prečítaním alebo oboznámením obsahu jednotlivých listín pritom nie je samoučelná. Predovšetkým umožňuje stranám spoznať, ktoré listiny zo spisu považuje súd za listinné dôkazy, a ktoré skutkové okolnosti vyplývajúce z týchto listinných dôkazov bude súd prvej inštancie podľa § 191 ods. 1 CSP vyhodnocovať v rámci dokazovania. Zároveň umožňuje stranám reagovať, napríklad prednesením ďalších skutkových tvrdení (§ 150 ods. 1 a ods. 2 CSP), či predložením nových dôkazných návrhov. V každom prípade však to, že § 204 CSP od súdu prvej inštancie vyžaduje venovať pozornosť jednotlivým listinným dôkazom a ich obsahu, slúži aj na to, aby sa v dôsledku nesústreďeného postupu súdu minimalizovalo riziko, že sa súd s nimi neoboznámi dostatočne alebo vôbec, čo by mohlo viesť k neúplným alebo nesprávnym skutkovým záverom.

Ak súd prvej inštancie považoval podmienky § 53 ods. 8 OZ za nedodržané pre nepredloženie listinných dôkazov o opaku, je v prejednávanej veci potrebné ustáliť, či tieto listinné dôkazy naozaj neboli predložené alebo označené, alebo ich len prvoinštančný súd prehliadol. Žalobca totiž v odvolaní tvrdí, že podstatné listinné dôkazy, najmä výzva požadovaná ustanovením § 53 ods. 8 OZ tvoria súčasť súdneho spisu so sp. zn. 7C/405/2010. Zo zápisnice z pojednávania z 03.12.2020 nevyplýva spôsob, akým súd prvej inštancie oboznamoval obsah spisu so sp. zn. 7C/405/2010, najmä či prečítal alebo oznámil obsah listín a ak áno, ktorých. Odvolací súd to nemohol zistiť ani zo zvukového záznamu z tohto procesného úkonu, ktorý sa má vyhotovovať podľa § 175 ods. 1 CSP, pretože sa mu nepodarilo lokalizovať nosič dát, na ktorom by bol zvukový záznam o priebehu pojednávania do vyhlásenia rozsudku uschovaný. Súd prvej inštancie tento nosič dát so zvukovým záznamom v rozpore s § 98 ods. 1 CSP nepripojil k súdnemu spisu a ani v súdnom spise neurobil poznámku, kde je záznam uložený. Pokiaľ teda ide o nezhodu medzi tým, čo konštatuje súd prvej inštancie v odôvodnení, a tým, čo tvrdí žalobca, naskytá sa vysvetlenie, že dokazovanie „spisom“ so sp. zn. 7C/405/2010 nebolo vykonané v súlade s § 204 CSP, čo mohlo spôsobiť neúplné alebo nesprávne zistenie skutkového stavu.

Odvolací súd poznamenáva, že napriek tomu, že súd prvej inštancie na viacerých miestach napadnutého rozsudku odkazuje na spis so sp. zn. 7C/405/2010 (dokonca „obsahom“ tohto spisu mal podľa zápisnice vykonať dokazovanie aj na pojednávaní), tento spis nie je pripojený k súdnemu spisu vedenému v tunajšej veci a zo zoznamu pripojených spisov, ktorý má tvoriť obsah súdneho spisu (§ 176 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku), vyplýva, že ani pripojený nebol. Na rube č. I. 289 sa po pokyne z 12.10.2020 „pripoj spis 7C/405/2010“ nachádza poznámka z 13.10.2020 „vylúčený spis 7C/405/2010“. Tunajší spis tak neposkytuje žiadny dôkaz o tom, že k dátumu pojednávania, na ktorom mal súd prvej inštancie vykonať dokazovanie týmto spisom (03.12.2020), bol tento súdny spis vôbec pripojený. Tunajší súdny spis neobsahuje ani kópiu častí súdneho spisu so sp. zn. 7C/405/2010, s výnimkou tých, ktoré v odvolacom konaní predložil žalobca. Nielen stranám konania, ale ani odvolaciemu súdu tak stav tunajšieho súdneho spisu do vydania napadnutého rozsudku neumožňuje vôbec overiť, či sú skutkové závery súdu prvej inštancie o chýbajúcich listinných dôkazoch len výsledkom pochybení pri hodnotení dôkazov (§ 191 ods. 1 CSP) alebo nevykonania dokazovania vôbec (§ 204 CSP).

Žalobca však vyhotovil fotokópie zo súdneho spisu so sp. zn. 7C/405/2010 v čase, keď doň nahliadal, a z týchto vyplýva, že sa v ňom nachádzali aj podľa prvoinštančného súdu chýbajúce listinné dôkazy (najmä aj sporná výzva). Odvolací súd tak dospel k záveru, že je tu vysoká pravdepodobnosť hraničiaca s istotou, že súd prvej inštancie v dôsledku nedodržania procesných predpisov týkajúcich sa vykonávania dokazovania (najmä § 204 CSP) nevykonal dôkazy potrebné na riadne a úplné zistenie skutkového stavu, na ktorom založil svoje právne posúdenie spočívajúce v konštatovaní nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, čím sa dopustil inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. V danom prípade tunajší súdny spis (vrátane chýbajúceho zvukového záznamu z vykonaného dokazovania) neumožňuje overiť, či súd prvej inštancie vôbec mal vedomosť o spomentých listinách v inom súdnom spise a či posudzoval, či má nimi vôbec vykonať dokazovanie, čo podľa názoru odvolacieho súdu vyústilo aj do porušenia práva žalobcu na spravodlivý proces – práva účinne sa brániť voči napadnutému rozsudku na základe konkrétne zameraného odvolacieho dôvodu.

Vzhľadom na mieru zlyhania súdu prvej inštancie, nebolo možné, aby odvolací súd naprával nedostatky doterajšieho konania až v odvolacom konaní, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné, aby odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP napadnutý rozsudok v časti výroku I a v súvisiacich výrokoch II a III, ktoré sa týkali náhrady trov konania, zrušil a vec podľa § 391 ods. 3 CSP v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a nové rozhodnutie (výrok II).

Súd prvej inštancie bude v ďalšom konaní (§ 391 ods. 3 CSP) vychádzať z vyslovených právnych názorov odvolacieho súdu k spôsobu dokazovania, ktoré vykoná v súlade s § 204 CSP, a z tohto hľadiska pristúpi aj k posúdeniu bremena tvrdenia a dôkazu a vytvorí stranám priestor na ich unesenie (§ 150 a § 181 CSP). Popritom bude dbať na to, aby bolo pojednávanie zaznamenané (§ 175 ods. 1 CSP) a aby bol nosič dát so zvukovým záznamom pripojený k súdnemu spisu alebo aby sa v súdnom spise

urobila poznámka, kde je záznam uložený (§ 98 ods. 1 CSP). Následne súd prvej inštancie opätovne po prípadnom doplnení dokazovania ex offio v tomto spotrebiteľskom spore (§ 295 CSP) zhodnotí všetky vykonané dôkazy v ich jednotlivosti, ale aj vo vzájomnej súvislosti (§ 191 CSP), a v spojení s nespornými skutkovými tvrdeniami strán (§ 151 ods. 1 CSP), o ktorých nemá dôvodné pochybnosti (§ 186 ods. 2 CSP), ustáli rozhodný skutkový stav. Takto zistený skutkový stav následne podrobí novému právnemu posúdeniu podľa § 53 ods. 8 OZ a § 92 ods. 8 ZoB, ale aj z hľadiska uplatniteľnosti judikatúry týkajúcej sa prejudiciálnych otázok (napríklad R 40/2013), a znova vo veci rozhodne. Svoje závery potom v novom rozsudku odôvodní spôsobom súladným s § 220 ods. 2 CSP. Zároveň rozhodne aj o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie nie je prípustné.